

Rozhovor + PODCAST s osobnosťou mesiaca

MUDr. Katarína Černou, PhD., MBA, MHA, MPH

MUDr. Katarína Černá, PhD., MBA, MPH, MHA je rodáčkou zo Žiliny. Po ukončení vysokej školy a po úspešnej atestácii zo všeobecného lekárstva nastúpila na kliniku biochémie v nemocnici Ladislava Dérera v Bratislave na pozíciu sekundárneho lekára a neskôr samostatne pracujúceho lekára – liečebno-preventívnej činnosti.

Počas tohto obdobia získala atestáciu z vnútorného lekárstva 1. stupňa a prestúpila na oddelenie 1. internej kliniky, kde v roku 1998 získala atestáciu v odbore diabetológia, poruchy látkovej premeny a výživy. V nasledujúcom roku začala vykonávať prax v diabetologickej ambulancii, kde získala certifikát manažérstva kvality v zdravotníctve AHEAD.

Popri svojej praxi prijala pozíciu námestníka riaditeľa Univerzitnej nemocnice Bratislava (UNB) pre zdravotnú starostlivosť a vykonávala aj prácu manažérky UNB pre zdravotnú starostlivosť pre nechirurgické disciplíny. Popri týchto pracovných činnostiach si našla čas a zároveň bola aktívnym pedagógom na Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave.

V tomto čase úspešne absolvovala vysokoškolské štúdium 2. stupňa v študijnom programe MHA (administrácia vo verejnom zdravotníctve). V roku 2017 sa stala vedúcim úseku medicínskych a podporných činností UNB a nato zástupcom medicínskeho riaditeľa UNB. V tom istom období úspešne absolvovala vysokoškolské štúdiá 2. stupňa v študijných programoch MPH (verejné zdravotníctvo) a MBA. Od roku 2019 sa popri aktívnej praxi v diabetológii stala predsedníčkou odbornej pracovnej skupiny pre antidiabetiká MZ SR, ako aj vedeckým sekretárom Sekcie praktických diabetológov SDS, vedúcim lekárom liečebnej výživy UNB a v minulom roku aj napriek pandémie COVID-19 úspešne ukončila štúdiu v študijnom programe PhD.

V rámci vedeckovýskumnej činnosti sa autorka zapojila do množstva medzinárodných klinických štúdií. Je veľmi aktívna aj v rámci publikačnej činnosti, o čom svedčí množstvo pripravených odborných článkov a monografií.

Čo vás osobne najviac potešilo v uplynulom roku 2022?

Myslím si, že minulý rok, ako aj predchádzajúci rok všetkým priniesol množstvo situácií, ktoré nás na jednej strane veľmi vyčerpali, ale aj veľa nás naučili. Bol to rok, keď si veľa ľudí uvedomilo skutočný zmysel života. Uplynulý rok bol rokom, keď som si v plnšej miere uvedomila našu krehkosť a zraniteľnosť.

Pandémia nám odhalila, že nie sme pánom svojho života, a práve všetky tie skutočnosti ma posunuli a som vďačná za skutočné dary zdravia, rodiny, práce, cestovania.

Ako predsedníčka odbornej pracovnej skupiny pre antidiabetiká pri MZ SR, ste kľúčovou osobou pri presadzovaní vstupu nových liekov pre pacientov s diabetom. Čo priniesol v tomto zmysle rok 2022 a na čo sa môžeme tešiť v tomto roku?

Počet diabetických pacientov rýchlo rastie, takmer 80 % umiera na kardiovaskulárne ochorenia. Pomôcť im môže pokrok pri vývoji nových typov liekov, nové objavy a lepšie poznanie toho, aký je priebeh ochorenia. Inovatívne lieky posúvajú hranice možností s chorobami. Zachraňujú, predlžujú a zlepšujú životy ľudí. Naším cieľom je poskytnúť a zlepšiť dostupnosť inovatívnych liekov všetkým diabetikom na Slovensku.

V poslednom čase v súvislosti s poznatkami s EBM z nedávnych CVOT štúdií dochádza aj v zmene v myslení a výbere liečby, k odklonu od doteraz glukocentrického prístupu, k prístupu a výbere farmák, s potvrdeným KV-benefitom redukujúcim mortalitu kardiovaskulárnych ochorení. Medzi takéto farmaká patria inhibítory SGLT2 a agonisti GLP 1 receptorov, ktoré minulý rok dostali pri preskripcii „zelenú“. K 1. marcu 2023 sa uvoľnili doterajšie indikačné obmedzenia, ktoré boli limitované BMI, HbA_{1c} pacienta. Indikačné obmedzenia by nemali byť podmieňované zlým stavom pacienta a prítomnosťou obezity.

Indikačné obmedzenia vychádzajú z výsledkov veľkých klinických štúdií, sú založené na dôkazoch medicíny a máme radosť z toho, že pacientom môžeme reálne pomôcť. Uvedomujeme si, že v tejto oblasti bola veľmi dôležitá participácia a diskusia zainteresovaných, hlavne zdravotných poisťovní, ministerstva zdravotníctva, argumentácia odborných spoločností SDS, SDIA, ako aj farmaceutických spoločností, za čo im patrí veľká vďaka.

Spolu s nebohým MUDr. Fábrym ste iniciovali pravidelné stretnutia so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou. Aký je cieľ týchto jednaní a čo priniesli praktickým diabetológom?

MUDr. Jaroslav Fábry, žiaľ, už nie je medzi nami, bol hlavným odborníkom na diabetológiu SR, v oblasti diabetológie urobil veľký posun, za čo mu patrí vďaka. Počas jeho existencie sa dosiahli benefity pre diabetického pacienta hlavne pri nastavovaní pacienta na inzulínovú pumpu. Od júla 2021 možno nastavovať pacientov na inzulínovú pumpu aj ambulantne. Pacient, ktorý spĺňal kritériá na liečbu inzulínovou pumpou, musel doteraz štandardne absolvovať niekoľkodňovú hospitalizáciu, počas ktorej ho nastavili na inzulínovú pumpu. Hlavne počas pandémie, keď nemocnice pracovali v obmedzenom režime,

sme tento odlišný spôsob nastavenia na inzulínovú pumpu privítali. Po novom dostane vo vybranej, špeciálne certifikovanej ambulancii v blízkosti svojho bydliska niekoľkohodinové školenie a nastaví ho na pumpu. Z ambulancie pacient odíde s touto zdravotníckou pomôckou a zavedeným senzorom. Vďaka v oblasti dostupnosti patrí aj kontinuálnemu monitoringu glykémiei senzorom. Ide o nevyhnutnosť, aby sme diabetikom umožnili udržať stabilnú glykémiu počas 24 hodín a zabezpečiť menej komplikácií s týmto ochorením. V opačnom prípade by to znamenalo návštevu lekára niekoľkokrát do dňa, čo by málokto časovo a finančne zvládol. Tých spoločných stretnutí a diskusií, či už na ministerstve zdravotníctva alebo v zdravotných poisťovniach spolu s Jarom Fábrym bolo neúrekom s veľmi dobrým výsledkom.

Diabetológia ako samostatný odbor je veľmi citlivá a stále otvorená téma. Aký je váš názor na tento problém? Vidíte svetlo na konci tunela?

Máme veľké šťastie, že na Slovensku máme skvelých odborníkov, ako medzi klinickými, tak aj medzi experimentálnymi diabetológmi. Je však potrebná systematická spolupráca a podpora medzi inými odbormi. Do budúcnosti budeme mať veľa práce, aby sme doriešili lepšie ohodnotenie práce ambulantných diabetológov v spolupráci so zdravotnými poisťovňami a vzdelávanie lekárov v odbore diabetológia.

Diabetes mellitus 2. typu patrí medzi civilizačné ochorenia, na rozvoji ktorých sa podieľajú ovplyvniteľné rizikové faktory. Aký je váš názor na obéznych pacientov s diabetom, ktorí navyše fajčia, majú sedavý spôsob života a nedokážu nájsť v sebe motiváciu na zmenu prístupu k životu a zdraviu?

Ako sa hovorí, každý sme strojcom svojho šťastia. Mojim pacientom hovorím, že cukrovka nebolí, ale je zákerná o to viac, keď sa o ňu nestaráme. O prognóze pacienta rozhoduje kvalita liečby a spôsobu života počas prvých 10 – 15 rokov. Komplikáciám je možné predísť, avšak nie zvrátiť ich. Neexistuje zázračná tabletká, tá je pri cukrovke len barličkou. Motivácia málokedy prichádza zvonka, prichádza spravidla priamo z vnútra každého z nás. Ak postavíme cieľ pacientovi, ktorý preňho bude významný, potom dostane chuť ho aj zrealizovať. Preto „chuť“ považujem za určité synonymum motivácie.

Na záver nášho rozhovoru nám prezradte, na čo sa najviac tešíte v tomto roku?

Teším sa na normálny, bežný život, to, čo nám za posledné roky chýbalo. Prajem si, aby sa nevytratila nádej a viera v lepšiu budúcnosť, v to, čo každý z nás považuje za samozrejmé: Mier, zdravie, toleranciu a ľudskosť.

*Ďakujeme vám za rozhovor
Odborná redakcia DIA News*

Páčil sa Vám rozhovor
[Stiahnuť článok](#)